

TLAČOVÁ SPRÁVA

NCZI: Počty prípadov syfilisu lámu rekordy, na vzostupe je aj kvapavka a chlamýdie

Bratislava, 08. 08. 2025

Na Slovensku bol v minulom roku zaznamenaný historicky najvyšší počet prípadov syfilisu, nahlásených bolo 738 prípadov. Vyplýva to z najnovších údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI), ktoré upozorňuje na narastajúci trend vo výskyte pohlavne prenosných ochorení.

Neliečený syfilis končí tragicky

Podľa najnovších dát NCZI predstavovalo minuloročných 738 nahlásených prípadov syfilisu 13,6 prípadov na 100 000 obyvateľov. V porovnaní s rokom 2023 (714 prípadov) vzrástol v roku 2024 počet zaznamenaných ochorení o 3,4 %, no pri porovnaní s rokom predtým (v roku 2022 evidujeme 443 nakazených) ide o nárast až o 66,6 %. „Už druhý rok po sebe evidujeme historicky najvyšší počet prípadov syfilisu na Slovensku, čo potvrdzuje nepriaznivý trend šírenia tohto infekčného ochorenia,“ uvádza hovorkyňa NCZI Alena Krčová a pokračuje: „Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj vlani boli častejšie nakazení muži (73,3 %; v počte 541 prípadov). U žien bolo evidovaných 197 prípadov, z toho bolo 26 tehotných.“ Až 91,9 % infikovaných osôb (v počte 678) malo syfilis diagnostikovaný prvýkrát v živote. Pacienti so syfilisom mali najčastejšie zistenú včasnú formu, išlo o 57,5 % prípadov (v počte 424 hlásení). Ďalej to bol iný a nešpecifikovaný syfilis (v počte 296 hlásení), neskorý syfilis (v počte 13) a vrodený syfilis (5 prípadov).

Z hľadiska veku bol syfilis najčastejšie udávaný vo vekovej skupine 25 až 34 rokov s výskytom 33,7 prípadov na 100 000 obyvateľov v identickom veku, pričom u mužov v tomto veku to bolo až 48,8 na 100 000 mužov. Nasledovali vekové skupiny 15 až 24 rokov (25,3/100 000) a 35 až 44 rokov (17,2/100 000). Ochoreli aj deti do 4 rokov, kde bolo potvrdených 7 prípadov (2,6/100 000 detí v identickom veku), z nich 5 malo vrodený syfilis.

Najviac prípadov podľa trvalého pobytu bolo zaznamenaných v Bratislavskom kraji, čo zodpovedá 25 prípadom na 100 000 obyvateľov (dokopy 184 prípadov). Nasledoval Košický kraj (20,3/100 000), Trnavský kraj (13,6/100 000) a Žilinský kraj (11,4/100 000). Z celkového počtu tehotných žien nakazených syfilisom mala až polovica (13 tehotných) trvalý pobyt v Košickom kraji.

Čo je syfilis a ako sa prenáša (zdroj: Národný portál zdravia, www.npz.sk)

Syfilis sa považuje za jedno z najnebezpečnejších pohlavne prenosných ochorení. Zapríčiňuje ho baktéria *Treponema pallidum*, ktorá sa prenáša pohlavným stykom (vaginálne, orálne a análne). Počas tehotenstva môže dôjsť k prenosu z matky na dieťa. Je síce menej častý ako pohlavný prenos, ale keď k nákaze dôjde, spôsobuje ťažké deformácie plodu či potrat.

Liečba antibiotikami penicilínovej rady je pri včasnom diagnostikovaní veľmi úspešná.

Ochorenie sa u infikovaných osôb prejavuje **v troch štádiách**.

1. Primárne štádium: nebolestivá, hladká a vypuklá vyrážka najčastejšie v oblasti pohlavných orgánov, úst alebo konečníka, zdurení priľahlých lymfatických uzlín.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk



2. Sekundárne štádium: zdurenie lymfatických uzlín, lokálne alebo celkové kožné výsevy, ktoré môžu pokrývať celé telo alebo sa nachádzajú len napríklad na vnútornej strane rúk, spodku brušnej steny; v okolí genitálií obvykle tvoria veľké ploché alebo vypuklé sivobiele škvrny, ktoré sa spájajú do otvorených ložísk.

3. Terciárne štádium: postihnutie mozgu – halucinácie, manicko-depresívne prejavy, ochrnutie, postihnutie srdcovocievneho systému.

V konečnom štádiu človek stráca zrak, všetky reflexy, trpí únikom moču a stolice, dochádza k úplnej demencii, človek postupne zomiera.

Gonokoková infekcia potrápi najmä mužov

V roku 2024 bolo hlásených 413 prípadov gonokokovej infekcie (kvapavky), čo predstavovalo 7,6 prípadov na 100 000 obyvateľov. Medziročne počet nakazených síce klesol o 24, z dlhodobého hľadiska však zaznamenávame nárast počtu ochorení. Napríklad v roku 2019 bolo nahlásených 370 gonokokových infekcií, v roku 2004 ich bolo 128. (Poznámka: Vplyv na vyšší výskyt počtu ochorení môže mať aj zmena metodiky zberu údajov v r. 2014.) **Vyšší počet ochorení na kvapavku bol vlni zaznamenaný u mužov, ktorí tvorili až 78,5 % prípadov** (324 prípadov; 12,2/100 000 mužov), žien bolo 89 (3,2/100 000 žien). Kvapavka sa v roku 2024 potvrdila aj u jednej tehotnej ženy.

Podobne ako pri syfilise, aj pri gonokokovej infekcii bolo najviac nakazených vo veku 25 až 34 rokov, a to 23,5 prípadov na 100 000 obyvateľov v identickom veku (v počte 156). Nasledovali ochorenia vo veku 15 až 24 rokov (17,3/100 000) a 35 až 44 rokov (11,7/100 000). Pri zohľadnení pohlavia bola najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť práve u 25 až 34-ročných mužov (38,5/100 000; v počte 131 prípadov).

Podľa územia trvalého pobytu pacienta bolo najviac prípadov gonokokovej infekcie v Trnavskom kraji, a to 10,8 na 100 000 obyvateľov daného kraja. Zvýšený výskyt kvapavky bol zaznamenaný aj v Bratislavskom (10,6/100 000), Košickom (8,2/100 000) a tiež v Nitrianskom kraji (7,8/100 000). Najmenej pozitívnych prípadov bolo hlásených zo Žilinského kraja, a to 3,9/100 000.

Čo je kvapavka a ako sa prenáša (zdroj: Národný zdravotnícky informačný portál, www.nzip.cz)

Kvapavka je sexuálne prenosná infekcia, ktorej pôvodcom je baktéria *Neisseria gonorrhoeae*. Sprevádza ju akútny alebo chronický zápal, ktorý môže spôsobovať závažné zdravotné komplikácie, hoci často prebieha bezpríznakovo. Infekcia postihuje primárne sliznicu urogenitálneho traktu (močového a pohlavného ústrojenstva), ale aj konečníka, hltana a očných spojoviek.

Najčastejšie sa gonokoková nákaza šíri pri sexuálnom kontakte (vaginálnom, análnom, orálnom), možný je tiež prenos z infikovanej matky na dieťa pri pôrode a zriedkavo sa dá nakaziť prostredníctvom hygienických potrieb.

U mužov býva ochorenie sprevádzané výraznejšími príznakmi ako u žien. Ide predovšetkým o hnisavý výtok z močovej trubice, nedostatočné vyprázdňovanie močového mechúra, krv v moči či bolestivá erekcia. Pri neliečenej kvapavke sa môže infekcia šíriť na ďalšie orgány urogenitálneho traktu a sprevádza ju zápal nadsemenníkov, prípadne zápal prostaty. Zápalové zmeny môžu následne viesť až k neplodnosti.

Prevažná väčšina žien s kvapavkou nemá žiadne príznaky, resp. sú miernejšie a menej špecifické. Spočiatku žena pociťuje pálenie a rezanie pri močení, môže sa pridať hnisavý výtok z močovej trubice alebo z pošvy. Bez ohľadu na závažnosť počiatočných príznakov sa môžu u žien s kvapavkou rozvinúť vážne komplikácie, ako je zápal sliznice maternice, krčka maternice, vaječníkov či pobrušnice. Následkom zápalových zmien býva neplodnosť alebo zvýšené riziko mimomaternicového tehotenstva.

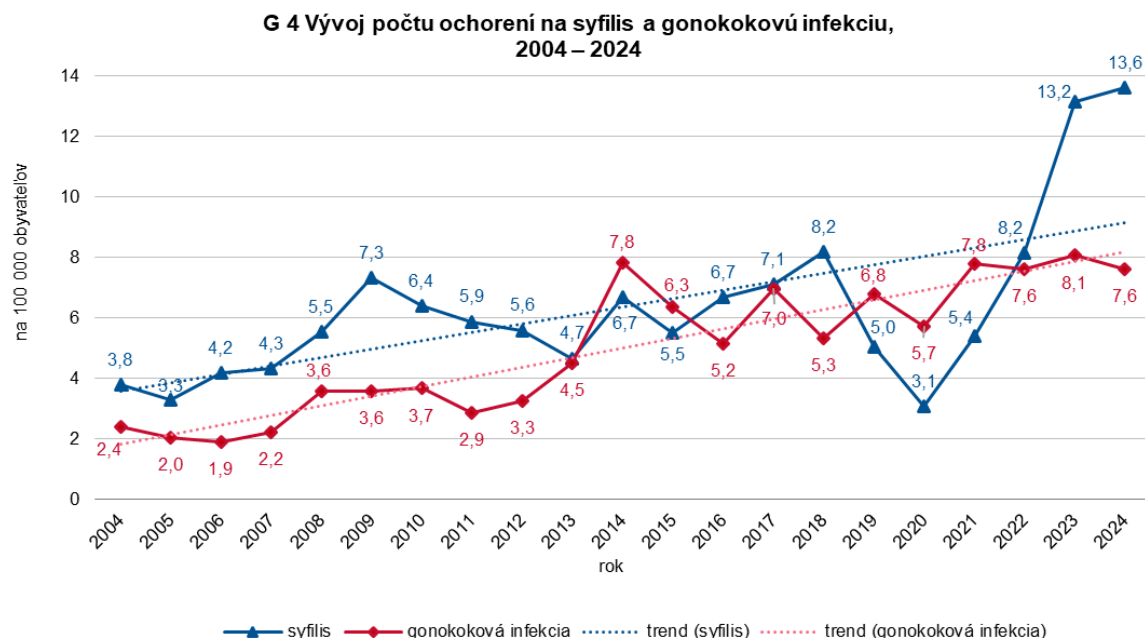
Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Gonokoky môžu vyvolať zápal spojiviek u novorodencov i dospelých. Pokiaľ gonokoková konjunktivitída nie je včas liečená antibiotikami, môže viesť až k slepote. Pri neliečenej kvapavke gonokoky preniknú do krvného obehu a potom sa šíria do vzdialenejších orgánov a tkanív. Najčastejšie vzniká hnisavá artritída, ktorá väčšinou postihuje jeden kĺb (najčastejšie koleno) a môže byť sprevádzaná necharakteristickou vyrážkou na koži.



Poznámka: V roku 2014 bola zmenená metodika zberu údajov.

Chlamýdie často odhalí až márna snaha o otehotnenie

V roku 2024 poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nahlásili 1 239 prípadov iných, prevažne sexuálne prenosných chorôb, medzi ktoré sa zaraďujú napríklad sexuálne prenášané chlamýdiové choroby, infekcie spôsobené herpetickými vírusmi, trichomonóza, anogenitálne infekcie herpetickými vírusmi, akútna hepatitída B, cytomegalovírusová choroba a kandidóza. Najrozšírenejšími spomedzi všetkých pohlavne prenosných ochorení sú chlamýdiové infekcie, ktoré tretí rok po sebe prekročili hranicu tisíc nahlásených prípadov. Vlni NCZI zaznamenalo 1 039 chlamýdiových ochorení, čo je o 16 viac ako v roku 2023. Pre porovnanie, v roku 2019 bolo nahlásených 783 prípadov, rok predtým (v roku 2018) ich bolo ešte menej (528 infikovaných).

Čo je chlamýdiová infekcia a ako sa prenáša (zdroj: Národný portál zdravia, www.npz.sk)

Chlamydia trachomatis je baktéria, ktorá vyvoláva infekcie v oblasti močovo-pohlavného systému. Chlamýdiová infekcia je jednou z najčastejších sexuálne prenosných chorôb u ľudí vo veku 15 až 30 rokov. Prenáša sa pomocou nechráneného vaginálneho alebo análneho sexu, riziko nákazy je až 60 percent. Vzhľadom na to, že chlamýdiová infekcia zvyčajne nemá významné varovné príznaky, ostáva často nerozpoznaná, neliečená a spôsobuje komplikácie, napríklad poruchu plodnosti. Infikovaný človek, ktorý nemá príznaky, môže preniesť nákazu na sexuálneho partnera. Vstupnou bránou infekcie u mužov je močová trubica, u žien krčok maternice.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Bez liečby antibiotikami môže infekcia prejsť do chronicity, často s následkami. U žien môže infekcia chlamýdiou spôsobovať zápal krčka maternice, maternice, vajcovodov, zápal močovej trubice, mimomaternicové tehotenstvo, neplodnosť, chronické bolesti. U tehotných žien môže spôsobiť predčasný odtok plodovej vody, s tým súvisiaci predčasný pôrod či spontánny potrat. U novorodenca sa prejavuje infekciou očí, v prvých týždňoch zápalom pľúc, neskôr má dieťa problémy s trávením. U mužov baktéria vyvoláva infekcie močových ciest a predovšetkým znižuje kvalitu a množstvo spermií, čo vedie až k neplodnosti. Môže spôsobiť aj bolestivý chronický zápal prostaty a nadsemenníkov.

Príznaky u žien:

- 80 percent bez príznakov,
- vaginálny výtok,
- bolesť a pálenie pri močení, bolesť pri pohlavnom styku,
- krvácanie.

Príznaky u mužov:

- 50 percent mužov nemá žiadne príznaky,
- výtok z penisu,
- pálenie a rezanie pri močení, inkontinencia, časté močenie,
- bolesť a nepríjemné pocity v semenníkoch.

Prevenca je jednoduchá

Prevenca pred pohlavne prenosnými infekciami spočíva najmä v dodržiavaní zásad bezpečného sexu, teda vyhýbaní sa promiskuitnému správaniu a nechránenému pohlavnému styku s neznámymi osobami. V ideálnom prípade je dobré mať znalosť o sexuálnom živote partnera a používať bariérovú antikoncepciu (kondóm). Dôležitá je tiež včasná diagnostika, liečba, spolupráca pacienta a vyšetrenie všetkých sexuálnych kontaktov chorého.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie a marketingu

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk